

Provinciehuis
Westerbrink 1
Assen

Postbus 122
9400 AC Assen

Telefoon
(0592) 36 55 55
Telefax
(0592) 36 57 77

Aan:
de leden van provinciale staten
van Drenthe

Assen, 5 november 2003
Behandeld door mevrouw I.M.Rozema (0592) 365795
Onderwerp: Oproeping/voorlopige agenda extra statenvergadering

Geachte leden,

Hierbij nodig ik u uit voor een extra vergadering van uw staten op
woensdag 19 november 2003.

Plaats: Het auditorium van Conferentiecentrum Meerwold te Groningen.
Aanvangstijd **17.10 uur.**

Op woensdag 19 november vindt een gezamenlijke vergadering plaats van de staten van de drie noordelijke provincies. Hiervoor heeft u reeds een uitnodiging ontvangen. Deze bijeenkomst begint 's morgens om 10 uur. Aan het eind van deze dag vinden er separate statenvergaderingen plaats per provincie om formele besluitvorming mogelijk te maken.

De voorlopige agenda voor deze vergadering gaat hierbij.

Hoogachtend,

A.L. ter Beek, voorzitter van provinciale staten
van Drenthe

VOORLOPIGE AGENDA

voor de op **WOENSDAG 19 NOVEMBER 2003** te houden vergadering van provinciale staten van Drenthe.

A. OPENING (17.10 uur)

B. MEDEDELINGEN

C. VASTSTELLING VAN DE AGENDA

D. NOTA KOMPAS OP KOERS

Voorstel van het Dagelijks Bestuur van het SNN van 29 augustus 2003, in vervolg op de Mid Term Review van het Kompas voor het Noorden.

E. SLUITING

samenwerkingsverband
Noord-Nederland

Aan de leden van Provinciale Staten
van de provincies
Fryslân, Groningen en Drenthe

Groningen, 5 november 2003

Ons kenmerk : SNN/2003-
Behandeld door : G.H. Ruitenberg
Telefoonnummer : 050-3164014
Onderwerp : uitnodiging vergadering van de drie Provinciale Staten op 19 november 2003

Geachte dames en heren,

Hierbij nodig ik u uit voor de gezamenlijke vergadering van de drie Provinciale Staten. Deze vergadering zal worden gehouden op **woensdag 19 november aanstaande in:**

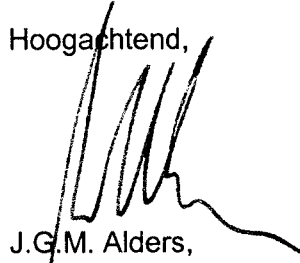
**Conferentiecentrum Meerwold
Laan Corpus den Hoorn 300
9728 JT Groningen
Telefoon: 050-5248000.**

De vergadering vindt plaats in het auditorium. Vanaf 9.30 is er koffie/thee verkrijgbaar in de ontmoetingsruimte vóór de zaal. De vergadering begint om 10.00 uur.

De agenda voor de vergadering met een beknopte toelichting is bijgevoegd.
Mocht u zich nog niet hebben aangemeld voor de vergadering, wilt u dit dan alsnog doen (directie@snnonline.nl)?

Bij de ingang van de zaal liggen drie presentielijsten. U wordt verzocht de lijst, voor de statenleden uit uw provincie, te tekenen.
Vergoeding van reiskosten e.d. voor de vergadering geschiedt via de eigen provincie en volgens de regeling van de eigen provincie.

Hoogachtend,

J.G.M. Alders,
voorzitter.

A G E N D A VOOR DE GEZAMENLIJKE VERGADERING VAN PROVINCIALE STATEN VAN DE PROVINCIES FRYSLÂN, GRONINGEN EN DRENTHE.

Agendapunt 1 **10.00 uur Opening en toelichting op de vergaderorde**
(Alders)

Agendapunt 2 **Kompas op Koers**
(Alders, Andriesen, Gerritsen, Swierstra)

10.15 uur start eerste termijn

12.30 uur lunch in het restaurant van Meerwold

13.45 uur reactie door het Dagelijks Bestuur

14.35 uur start tweede termijn

16.05 uur reactie door het Dagelijks Bestuur

Agendapunt 3 **Sluiting van de vergadering**
(Alders)

16.35 uur koffiepauze

Om 17.00 uur start de besluitvorming in de drie Provinciale Staten afzonderlijk. De uitnodiging en agenda voor deze vergadering is afzonderlijk bijgevoegd.

17.00 uur besluitvorming door PS Fryslân

17.10 uur besluitvorming door PS Drenthe

17.20 uur besluitvorming door PS Groningen

U wordt verzocht ook voor deze vergadering een presentielijst te tekenen. Het auditorium heeft 3 ingangen. Aangegeven wordt bij welke ingang de presentielijst voor welke provincie ligt.

Toelichting op de Agenda

Agendapunt 1 **Opening en toelichting op de vergaderorde**

Inleiding

De reglementen van orde van Provinciale Staten van de drie deelnemende provincies wijken op een aantal punten van iets elkaar af. Omdat het voorzitterschap van het SNN nu bij provincie Groningen ligt is ervoor gekozen het reglement van orde van deze provincie te volgen in deze gezamenlijke Statenvergadering.

In een bijgevoegde notitie zijn de verschillen met de reglementen van orde van de Friese en Drentse Staten aangegeven. Het betreft alleen de verschillen die betrekking hebben op de vergadering zelf (en dus bijvoorbeeld niet ten aanzien van het verzenden van stukken).

Spreektijdregeling

In overleg met het agendacommissie van het Algemeen Bestuur, die betrokken is geweest bij de voorbereiding van deze gezamenlijke vergadering, is het onderstaande afgesproken over de spreektijd:

Spreektijd eerste termijn:

8 minuten per fractie;

10 minuten voor de voorzitter van het Algemeen Bestuur en voorzitters van de Bestuurscommissies.

Spreektijd tweede termijn:

5 minuten per fractie;

5 minuten voor de voorzitter van het Algemeen Bestuur en voorzitters van de Bestuurscommissies.

Net als in het Algemeen Bestuur worden de vertegenwoordigers van 1 politieke partij in de drie Provinciale Staten gezien als 1 fractie.

Moties en amenderende moties

Het is mogelijk dat tijdens de beraadslagingen moties worden ingediend of middels amenderende moties wijzigingen in de tekst van de nota Kompas op Koers of de reactienota voorgesteld worden. Er wordt gesproken over amenderende moties omdat een nota ter bespreking voorligt en geen verordening.

De te volgen werkwijze is vergelijkbaar met de werkwijze rond het opstellen en vaststellen van een Planologische Kernbeslissing. Kompas op Koers is dan de zienswijze, De reactienota Kompas op Koers is deel 2. De discussie tijdens de gezamenlijke vergadering en de hier eventueel uit voortvloeiende moties en amenderende moties is deel 3 en de besluiten door de drie Provinciale Staten is deel 4.

De gezamenlijke vergadering adviseert de afzonderlijke Staten door ter zake een motie of een amenderende moties aannemen of af te wijzen. Het werkelijk aanbrengen van tekstwijzigingen is voorbehouden aan de drie afzonderlijke Staten. Zij besluiten over Kompas op Koers, de reactienota en de eventuele moties en amenderende moties.

Quorum

Het quorum in de gezamenlijke Statenvergadering is, net als voor de provincies, meer dan de helft van het aantal statenleden. Indien van een provincie onvoldoende deelnemers zijn, dan kan deze geen rechtsgeldige vergadering in de zin van art. 20 lid 1 Provinciewet houden. Het quorum wordt daarom per provincie vastgesteld. Er dienen dus minimaal 28 Friese, 28 Groningse en 26 Drentse Statenleden bij een stemming aanwezig te zijn.

Moties en amenderende moties worden ingediend volgens het reglement van orde van de provincie Groningen. Artikel 43 lid 1 bepaalt dat een ieder moties kan indienen binnen de grenzen van het onderwerp. Moties (en dus ook amenderende moties) worden schriftelijk en ondertekend ingediend bij de voorzitter die de tekst ten spoedigste aan de leden meedeelt.

Interrupties

Voor interrupties tijdens de beraadslagingen zijn in de zaal een aantal microfoons geplaatst. U wordt verzocht deze te gebruiken en bij een interruptie uw naam, fractie en provincie te vermelden.

Achtergronddocumenten:

- Reglement van Orde van Provinciale Staten van Groningen;
- een overzicht waarin de verschillen met de Reglementen van Orde van Provinciale Staten van Fryslân en Drenthe zijn aangegeven.

Agendapunt 2 Kompas op Koers

Ter bespreking ligt voor Kompas op Koers en de reactienota Kompas op Koers.

Met Kompas op Koers reageert het Dagelijks bestuur op de in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en het SNN door Ecorys-NEI uitgevoerde Mid Term Review (MTR) van Kompas voor het Noorden.

Uit de MTR blijkt dat de Kompas aanpak in de afgelopen jaren goed heeft gewerkt en voor het grootste deel ook in de resterende programmaperiode relevant blijft voor de structurele economische ontwikkeling van Noord-Nederland. De decentrale uitvoering van rijksbeleid is een goede manier om de economische ontwikkeling van Noord-Nederland te bevorderen. De MTR wijst erop, dat de situatie in 2003 niet meer dezelfde is als in 1998, toen door de Commissie Langman de basis voor Kompas voor het Noorden werd gelegd. Om die reden is aan de MTR een aantal aanbevelingen toegevoegd voor de tweede helft van de Kompasperiode.

Met Kompas op Koers kiest het DB ervoor de hoofdlijnen van het Kompasprogramma in tact te laten. Wel worden accenten verlegd en op een aantal punten andere prioriteiten gesteld. Op één punt wordt verbreding van het programma voorgesteld, namelijk met acties op het gebied van de aansluiting van onderwijs op de arbeidsmarkt.

Kompas op Koers straalt ambitie uit. Het bevat veel actiepunten. In het jaarprogramma 2004 of in aparte uitwerkingsnotities worden de actiepunten geconcretiseerd. Dit houdt in dat dan de financiële vertaalslag gemaakt wordt (hoe worden de beschikbare middelen over de maatregelen verdeeld) en ook meer details worden uitgewerkt (hoe en in welke mate zal er een bijstelling van de doelstellingen van de diverse maatregelen plaatsvinden). Het DB is ervan overtuigd dat na afloop van het Kompasprogramma weer dezelfde conclusie kunnen getrokken kan worden als nu: dat de Kompas aanpak heeft een bijdrage geleverd aan het verkleinen van het faseverschil.

Uit de binnen gekomen reacties op Kompas op Koers blijkt dat er over het algemeen grote waardering is voor de nota en de gekozen aanpak voor de laatste 3 jaar van de uitvoering van het Kompasprogramma. Veel van de gemaakte opmerkingen kunnen betrokken worden bij de uitwerking van de in Kompas op Koers opgenomen actiepunten. Natuurlijk komt de in de reacties wel enige spanning tussen plattelandsgemeenten en kernzone gemeenten naar voren. De MTR heeft aangetoond dat de met het Kompasprogramma gemaakte keuze op dit punt een juiste was en blijft.

Bijgevoegd zijn naast de vergaderstukken een drietal documenten met achtergrondinformatie, te weten de MTR, het concept Jaarprogramma 2004 en de nota 'Kracht door Kiezen, Kiezen voor Kracht: de agenda voor een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied van Noord-Nederland.

Met Kompas op Koers geeft het DB aan hoe zij in het Kompasprogramma de aanbevelingen uit de Mid Term Review willen verwerken. Kompas op Koers bevat actiepunten. In het jaarprogramma 2004 wordt een deel van de actiepunten geconcretiseerd. Het Jaarprogramma 2004 wordt op 25 november a.s. in het Algemeen Bestuur besproken en wordt in de decembervergadering van de drie Provinciale Staten behandeld.

Bijna op hetzelfde moment als de MTR verscheen 'Kracht door Kiezen, Kiezen voor Kracht: de agenda voor een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied van Noord-Nederland. In deze publicatie geeft een commissie, die onder leiding stond van Professor Rabbinge haar visie op de recente en nog te verwachten ontwikkelingen in het landelijk gebied. Omdat uit deze visie ook consequenties voortvloeien voor het tweede deel van de Kompasperiode is deze betrokken bij het opstellen van Kompas op Koers. Bijgevoegd is tevens het DB-standpunt over dit rapport. Dit standpunt is verwerkt in de nota Kompas op Koers.

Advies:

De nota Kompas op Koers en de reactienota Kompas op Koers bespreken.

Vergaderstukken:

- De Nota 'Kompas op Koers' (is reeds in uw bezit);
- De Reactienota op 'Kompas op Koers';
- Het verslag van het Bestuurlijk Overleg (BO) van 2 oktober 2003 tussen Kabinet en SNN.

Achtergrondinformatie:

- De Mid Term Review Kompas voor het Noorden;
- Het Jaarprogramma 2004 (wordt nagezonden);
- Kracht door Kiezen, Kiezen voor Kracht.

Agendapunt 3

Sluiting

De agenda van de drie vergadering van Provinciale Staten ziet er als volgt uit:

- Agendapunt 1. **Opening****
- Agendapunt 2. **Kompas op Koers****
- Agendapunt 3. **Sluiting van de vergadering****

Voor deze vergadering zijn naast het voorgestelde PS-besluit geen stukken bijgevoegd. Aan de drie Provinciale Staten wordt het volgende geadviseerd:

Gelezen de voordracht van het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland over de nota "Kompas op Koers", alsmede de reactienota op basis van de inspraakreacties op "Kompas op Koers",
Gelezen het verslag van het Bestuurlijk Overleg van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland met een brede delegatie van het Kabinet Balkenende-2

BESLUITEN:

1. in te stemmen met de voortzetting van het Kompas voor het Noorden voor de jaren tot en met 2006, met inbegrip van de koerswijzigingen, zoals omschreven in "Kompas op Koers",
2. de nota "Kompas op Koers" en de "Reactienota Kompas op Koers" daartoe vast te stellen, onder dankzegging voor de reacties van insprekers,
3. het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur van het Samenwerkingsverband Noord-Nederland op te dragen alles in het werk te stellen om ook voor de periode na 2006 financiële middelen te verwerven om langs programmatische weg het faseverschil van het Noorden met de rest van het land te verkleinen.

Groningen,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, griffier.

MEERWOLD

ROUTEBESCHRIJVING

Vanuit de richting Zwolle:

Volg de A28 richting Groningen.

Vlak voor Groningen neemt u afslag 39 (afslag Groningen Zuid)

Onder aan de afslag gaat u linksaf onder de hoofdweg door.

Over de brug en na 10 meter links.

Rechtdoor inrit op en voor u ziet u Meerwold.

Vanuit de richting Heerenveen:

Volg de A7 richting Groningen.

Aan het einde van de A7 bij de stoplichten (Julianaplein) rechtsaf richting Assen.

Houdt rechts aan en neem de eerste afslag Groningen Zuid.

Onder de afslag gaat u rechts, daarna de 1^e links.

Rechtdoor inrit op en voor u ziet u Meerwold.

Openbaar vervoer:

Meerwold is van het Centraal Station Groningen bereikbaar per treintaxi en met de stadsbus, lijn 6 (richting Martiniziekenhuis/ Hoornse Meer). Arriveert u met het openbaar vervoer, dan stapt u uit bij de halte op de hoek van de J. den Uylstraat/ D.D. Eisenhouwerstraat.

Het is dan nog 4 minuten lopen.

Parkeren

Gratis parkeren, er is voldoende parkeergelegenheid op eigen terrein.

Vergaderorde uit het reglement van orde van Provinciale Staten Groningen in vergelijking met de vergaderorde uit de reglementen van orde van Provinciale Staten van Fryslân en Drenthe:

Onderwerp	RvO Groningen	RvO Drenthe	RvO Fryslân
OPENING EN QUORUM	<i>Geen artikel over opening of vereist quorum voor opening (art. 20 Provinciewet, de helft of meer van de leden dient aanwezig te zijn)</i>	Voorzitter opent de vergadering indien het aantal vereiste leden aanwezig is, indien dit niet zo is, wordt een nieuwe vergaderdatum bepaald (art. 16 lid 1).	Idem als Drenthe (art. 14 lid 1)
SPREEKVOLGORDE	<i>Voorzitter verleent het woord in de volgorde waarin het is gevraagd (art. 7 lid 2)</i>	Voorzitter verleent het woord nadat dit is gevraagd, voorzitter verleent het woord in willekeurige volgorde (art. 22 lid 1 en 2)	Voorzitter verleent het woord in de volgorde waarin het is gevraagd (art. 17 lid 2)
ORDE VAN DE VERGADERING	<i>Voorzitter roept de spreker die de orde verstoort tot de orde (art. 9 lid 1)</i>	Voorzitter kan een spreker bij ordeverstoring tot de orde roepen en deze het woord ontnemen. Desnoods kan de voorzitter de vergadering schorsen en sluiten (art. 25 lid 1 en 2)	Voorzitter kan een spreker bij ordeverstoring tot de orde roepen en deze het woord ontnemen. Desnoods kan de voorzitter de vergadering schorsen en sluiten (art. 18 lid 3, 4 en 5)
TERMIJNEN VAN BERAADSLAGING	<i>Beraadslaging geschiedt in twee termijnen (art. 26 lid 1)</i>	Idem (art. 23 lid 1)	Idem (art. 19 lid 1)
	<i>De Voorzitter sluit de spreektermijn af (art. 26 lid 2)</i>	Idem (art. 23 lid 2)	Geen overeenkomstige bepaling aanwezig
SPREEKTijd, INTERRUPTIES EN WIJZE VAN SPREKEN	<i>De voorzitter bepaalt de spreektijd in overleg met het presidium (art. 27)</i>	De spreektijd wordt op voorstel van een lid van provinciale staten bepaald (art. 24)	Voorzitter bepaalt de spreektijd na overleg met de vergadering (art. 20)
	<i>Sprekers spreken vanaf het spreekgestoelte en richten zich tot de voorzitter (art. 28 lid 1)</i>	Sprekers spreken vanaf de spreekplaats en richten zich tot de voorzitter (art. 21 lid 1)	Statenleden spreken vanaf het spreekgestoelte tenzij de voorzitter toestaat dit vanaf hun plaats te doen. Zij richten zich tot de voorzitter (art. 16)

Verslag van het Bestuurlijk Overleg tussen kabinet en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) op 2 oktober 2003

Aanwezig van rijkszijde:

- Mevrouw Van Gennip, staatssecretaris van Economische Zaken (voorzitter)
- Mevrouw Peijs, minister van Verkeer & Waterstaat
- Mevrouw Van der Hoeven, minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- De heer Veerman, minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit
- De heer Rutte, staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- De heer Remkes, minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

De overige departementen werden ambtelijk vertegenwoordigd door:

- De heer Van der Jagt namens het ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
- De heer Medema namens het ministerie van Financiën

Aanwezig van de zijde van het SNN:

- De heer Alders, Commissaris der Koningin, provincie Groningen (vz SNN)
- De heer Nijpels, Commissaris der Koningin, provincie Friesland
- De heer Ter Beek, Commissaris der Koningin, provincie Drenthe
- Mevrouw Edelenbosch, lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe
- De heer Gerritsen, lid van Gedeputeerde Staten van Groningen
- De heer Swierstra, lid van Gedeputeerde Staten van Drenthe
- De heer Bijman, lid van Gedeputeerde Staten van Friesland
- Ambtenaren van het SNN: de heren Engelsman en Eisenga

1. Opening en vaststelling agenda

De voorzitter heet iedereen welkom, constateert een behoorlijke vernieuwing door de verkiezingen en stelt vast dat de volle, overeengekomen agenda een energieke aanpak vereist. De bewindslieden, van wie sommigen eerder weg moeten, worden bekend verondersteld. De voorzitter introduceert de ambtelijke vertegenwoordigers van de ministeries van VROM en Financiën.

2. Verslag Bestuurlijk Overleg 4-3-2002

De voorzitter vraagt 'for the record' of het SNN kan instemmen met het opgestelde verslag; de heer Alders beaamt dit.

3. Stand van Zaken uitvoering Langman-afspraken

3a Algemeen

De heer Alders vindt het plezierig met zo'n grote kabinetsdelegatie het overleg in te kunnen gaan op een strategisch moment, aan de vooravond van de komst van grote nota's zoals de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit. Hij memoreert dat in de Langman-afspraken is vastgelegd dat de gezamenlijke opvattingen over de ruimtelijk-economische ontwikkeling van Noord-Nederland in die nota's worden vastgelegd en heeft daar hoge verwachtingen van.

Als tweede punt brengt hij naar voren dat de Langman-afspraken eind 2006 niet aflopen maar doorlopen tot en met 2010; de knip eind 2006 is – met het oog op de EU-structuurfondsperiode - een praktische geweest en geen principiële. Hij verwacht dus van het rijk een nadere invulling voor de periode 2007 t/m 2010.

Veel afspraken zijn in uitvoering en zijn in begrotingen opgenomen, maar soms wordt een afspraak zonder enig overleg eenzijdig weggestreept, zoals met de fiscale faciliteit, of met redenen omkleed kenbaar gemaakt, zoals de ombuigingen bij de centrale IPR.

Overigens is het SNN de staatssecretaris erkentelijk voor de keuze om te snijden in de centrale regeling en niet in het decentrale deel van Kompas. Bovendien heeft het SNN er vertrouwen in dat in de situatie dat het centrale IPR-budget is uitgeput en er dan een grote vis langs zwemt EZ en Financiën er toch een mouw aan zullen passen, zoals dat ook in het verleden wel gebeurd is.

Ook zijn er nog niet ingevulde afspraken waar het erg spannend is, zoals de Zuiderzeelijn, waarvoor het voor 30-9 jl. geplande overleg is uitgesteld. Over dit project met zijn zeer lange voorgeschiedenis wil het Noorden nu toch eindelijk wel eens wat meer houvast, temeer omdat alle betrokken staten en gemeenteraden hun verantwoordelijkheid hebben genomen en alleen de rijkspartner nog ontbreekt. Het SNN zou graag de proef op de som nemen met de prijsvraag.

Als laatste algemeen punt wijst spreker op de afspraken over wat via Brussel zou lopen en wat via de nationale begroting zou lopen. Veel van de afspraken over het samenstel van Europese fondsen, optellend tot 1,1 miljard NLG, is gerealiseerd, maar inmiddels is het door de ontwikkelingen bij SZW/ESF niet meer te volgen hoe die totale reksom van Europese fondsen gemaakt moet worden. Graag wil het SNN weten wat nu precies neerslaat in het Noorden. Temeer omdat we van de Europese Commissie hebben vernomen dat op het terrein van het ESF middelen gaan terugvloeien naar Brussel. Dat zou toch echt onnodig rondpompen van geld zijn.

De heer Rutte schetst het risico dat Nederland ca. € 850 mln. terug moet storten van het totale budget van € 1,8 miljard en doet een beroep op het SNN om te zorgen dat zo veel mogelijk daarvan toch nog tot besteding komt. Probleem is alleen dat ook het Noorden het geld niet besteed krijgt. Gemeenten zijn door de perikelen in 2001 m.b.t. de vorige

periode terughoudend geworden. In plaats van ons bezig te houden met het compleet maken van de rekensom over hoeveel ESF-middelen in het Noorden zijn neergeslagen, pleit hij voor een gezamenlijke inspanning zodat ESF voor iets anders staat dan het letterlijk rondpompen van geld.

De voorzitter reageert op de algemene inleiding van de heer Alders door te memoreren dat het rijk het Kompas redelijk uit de wind heeft gehouden bij de bezuinigingen. Bij EZ is bewust gekozen om de noodzakelijke ombuiging te leggen bij het eigen instrument IPR-centraal in plaats van bij het decentrale deel van Kompas.

Voor het rijk als geheel is in kaart gebracht hoe de financiële realisaties zich verhouden tot de financiële afspraken. Het algemene beeld is gunstig in die zin dat het rijk goed op streek ligt en dat de verwachting is dat de afspraken nagekomen worden, zo niet overtroffen worden. Dit overzicht zal het SNN worden toegezonden.

De heer Alders is het met de voorzitter eens dat de keuzes die in de recente begrotingen gemaakt zijn getuigen van respect voor de afspraken tussen kabinet en het SNN.

3b Specifieke punten

1. Opbrengst EU-Structuurfondsen en 3. ESF-projectontwikkeling

De heer Alders wijst er op dat tijdens alle achterliggende Bestuurlijke Overleggen gesproken is over voorstellen van de kant van het SNN om meer ESF-middelen te laten neerslaan in het Noorden. Van SZW is daarvoor geen of weinig medewerking verkregen. Niet alleen de gemeenten maar ook SZW is geschrokken van de ESF-problemen. Hij hoopt dat het ruime aanbod van staatssecretaris Rutte inhoudt dat er samen wordt nagedacht hoe een en ander zodanig vorm kan worden gegeven dat het geld daadwerkelijk kan worden uitgegeven.

De heer Rutte gaat in op wat binnen SZW genoemd wordt het dilemma van de rem en het gaspedaal. De rem om een herhaling te voorkomen wat enige tijd geleden gebeurd is en het gaspedaal om in deze periode zoveel mogelijk vaart te maken. Beide zijn moeilijk verenigbaar, maar moeten toch gebeuren: zoveel mogelijk geld uit Brussel terugkrijgen én zoveel mogelijk besteden van wat nu op de plank ligt. Maar er zijn wel regels. Een van de lastige zaken die nu in Brussel worden besproken is de positie van de algemeen verbindend verklaarde O&O-fondsen die als staatsgelden worden gezien en daarom niet mee mogen tellen voor de co-financiering. Eigen schuld, want jaren geleden kwam het Nederland goed uit om te betogen dat het wel staatsgelden waren. Daar komen we wel uit. Voor de periode 2004 t/m 2006 zijn we bezig een nieuw kader te maken, waarin we allerlei andere onderdelen van het arbeidsbeleid proberen subsidiabel te maken. Help mij met het politieke probleem dat de Tweede Kamer zegt: dat wil jij wel Rutte, maar je laat

het geld nu liggen. Ik kan zelf wel iets verzinnen maar het zal vooral moeten komen van de gemeenten, bedrijven en O&O-fondsen.

De heer Nijpels wijst er op dat bij alle Langman-afspraken SZW de enige is die achterblijft en dat SNN er nooit in geslaagd is daar SZW op aan te spreken en in beweging te krijgen. Spreker oppert de mogelijkheid tot het instellen van een task force.

De heer Rutte zegt in de toekomst zijn uiterste best te doen de regels te versoepelen maar zegt erbij dat dit heel lastig zal zijn zodat de verwachting is dat er van de € 1,8 mld zeker honderden miljoenen euro's gedecommitteerd zullen worden. Overleg zojuist met Gerritsen en Engelsman heeft geresulteerd in de afspraak dat op ambtelijk niveau SNN en SZW zich zullen buigen over de mogelijkheden voor een gezamenlijk project om de projectontwikkeling te stimuleren. Dit zou een weg kunnen zijn om de middelen meer te benutten. En als het niet werkt dan te zoeken welke weg dan wel bewandeld moet worden. Pas dan wil de heer Rutte het punt van een task force in de discussie betrekken. Spreker stelt voor hierover vóór 1 november op terug te rapporteren. Maar hij kan voor het Noorden niet soepeler zijn dan voor de rest van Nederland.

De heer Alders brengt in herinnering dat al eerder aan SZW is aangegeven dat het SNN een eigen apparaat heeft voor de uitvoering zodat als er goede afspraken gemaakt kunnen worden met SZW over het werkingsgebied, het SNN ook voor eigen risico wil werken en SZW minder kopzorg hoeft te hebben over het toezicht. Zo'n aanbod zal SZW niet snel krijgen van een andere regio.

De heer Rutte herhaalt de afspraak dat ambtelijk bekeken wordt of het voorgestelde project een goede transmissieriem voor een goed lopende ESF-motor kan zijn, dat daarbij het idee van een task force en van eigen risico voor het SNN wordt betrokken en dat vóór 1 november duidelijk wordt wat de marsroute moet zijn.

Mevrouw Peijs stelt de vraag of Nederland niet veel te veel regels heeft toegevoegd die voor Brussel niet nodig waren, bijvoorbeeld dat alleen gemeenten projecten mogen indienen.

De heer Rutte geeft toe dat SZW in het kader voor ESF 2000-2006 wellicht iets te restrictief is geweest door de les uit het verleden, maar wijst er ook op dat Nederland nu juist bezig is de regels te versoepelen voor de periode 2004 t/m 2006. Niet vergeten mag worden dat ook Brussel erg onzeker is op dit terrein en dat dit afstraalt op diegenen die de regels moeten hanteren en interpreteren.

Mevrouw Peijs merkt op dat Brussel heldere richtlijnen opstelt en dat Nederland de enige is die zwabbert.

De voorzitter stelt voor dit agendapunt hierbij af te sluiten en over te gaan naar het volgende specifieke punt.

2. Gesubsidieerde arbeid

De heer Gerritsen brengt naar voren dat onderzoek in het Noorden heeft aangetoond dat daar relatief veel gesubsidieerde arbeid is, 15% gesubsidieerde arbeid t.o.v. 10% bevolkingsaandeel. Via de betreffende Langman-afspraken heeft het Noorden preferent meegedeeld in de gesubsidieerde arbeid; er zijn extra ID/WW-banen naar het Noorden toe gekomen. Maar met de komst van de Wet werk en bijstand (WWB) gaat het om verdeling van budgetten en niet van banen. De systematiek en verdeelsleutel verandert, wat in het nadeel van het Noorden zou kunnen zijn. De eerste geluiden over de inhoud van de verdeelsleutel zijn echter niet ongunstig. Spreker stelt voor dit toch goed te monitoren en met SZW te bekijken hoe dit uitpakt.

De heer Rutte sluit zich hierbij aan. Hij wijst bovendien op zijn recente bezoek aan de Streekraad Oost-Groningen, waar het ging over de verdeling van de inkomstengelden. Hij wees er toen op dat Oost-Groningen er op verdacht moet zijn dat in de WWB het zo geregeld is dat de gelden voor kleinere gemeenten historisch verdeeld worden, wat ongunstig voor hen kan uitpakken. Spreker heeft de gemeenten in Oost-Groningen voorgesteld te gaan samenwerken zodat een objectieve verdeelsleutel gehanteerd gaat worden. Men moet dan tot boven de 60.000 inwoners zien te komen. Oost-Groningen heeft SZW inmiddels verzocht dit voorstel door te exerceren. Voor die samenwerking van kleine gemeentelijke sociale diensten is een subsidiepot van € 17 mln. beschikbaar. Spreker vraagt aandacht voor dit punt omdat het voor meerdere gemeenten in het Noorden gunstig zou kunnen zijn te vallen in de categorie waarvoor de objectieve verdeelsleutel geldt.

4. Vestiging nieuwe rijksdiensten

De heer Alders stelt de voorzitter de vraag of de Langman-afspraken inzake vestiging van nieuwe rijksdiensten, getuige de voorbeelden in de afgelopen jaren en de beantwoording van recente kamervragen, nog wel overeind staat.

De voorzitter antwoordt dat deze afspraak in de praktijk moeilijk na te komen is. Niet alleen beslissen de departementen in deze autonoom, maar in deze tijd speelt de efficiency bij rijksdiensten een grote rol. Verder is er minder sprake van nieuwe diensten maar veel meer van reorganisaties. Maar het blijft een punt van aandacht; de voorzitter betreurt het dat deze afspraak niet zo goed loopt.

De heer Alders zou niettemin graag zien dat de vestigingskeuzes explicieter worden afgewogen. Het Noorden heeft immers goede vestigingsvoorwaarden en veel diensten

kunnen footloose, dus ook ver van Den Haag, en online verricht worden. Spreker vraagt de voorzitter deze afspraak nog eens onder de aandacht te brengen van de andere departementen.

De voorzitter zegt dat toe en wil bezien hoe de overwegingen bij vestiging van nieuwe diensten expliciet gemaakt kunnen worden.

De heer Remkes stelt voor dat voor de lopende kabinetsperiode geïnventariseerd wordt welke veranderingen op komst zijn en welke overwegingen pro en contra vestiging in het Noorden spelen, maar wil dit dan beperkt zien tot de echt nieuwe rijksdiensten en niet tot de gevallen waar het puur om bundeling van activiteiten gaat, dus om interne reorganisatie bij het Rijk.

De voorzitter zegt toe de voorgestelde inventarisatie op de door minister Remkes omschreven wijze uit te voeren, waarbij ze alle medewerking van collega-ministers verwacht.

5. Verlenging UIL-NN

Mevrouw Edelenbosch licht toe dat het Uitvoeringsprogramma Innovatieve Landbouw Noord-Nederland niet te klagen heeft over een gebrek aan projecten. De toegezegde middelen zijn al op. Het verzoek aan LNV is deze regeling voort te zetten en als het kan ook voorfinanciering in 2004 mogelijk te maken.

De heer Veerman deelt mee dat LNV in de naaste toekomst een ontschot en modulair ondernemersprogramma zal ontwikkelen om meer programmatisch te kunnen werken. Daarbij zullen de lessen die uit het succesvolle UIL-NN getrokken kunnen worden ter harte genomen worden. Hij zegt toe UIL-NN te verlengen door telkens € 1,15 mln. in 2005 en 2006 beschikbaar te stellen voor de innovatie van de landbouw in Noord-Nederland. Op de vraag of er in 2004 voorgefinancierd zou kunnen worden opdat er geen gat valt zegt de minister e.e.a. in nader overleg positief te willen bezien. Ten aanzien van de zetmeelaardappelteelt wijst spreker er op dat dankzij de opstelling van Nederland de EU-regeling op dat punt minder ongunstig is geworden dan door de EU voorgesteld.

6. Biologische landbouw

Mevrouw Edelenbosch verwijst naar de heer Veerman die een mededeling wilde doen over de vorig jaar gedane toezegging over de jaren 2003 en 2004.

De heer Veerman zegt toe voor de jaren 2005 en 2006 telkens € 1,15 mln. voor de stimulering van de ontwikkeling van de biologische landbouw in Noord-Nederland ter

beschikking van het SNN te zullen stellen. Ook in dit geval zal eventuele voorfinanciering in 2004 in nader overleg positief worden gezien.

7. Bereikbaarheid

De heer Swierstra memoreert dat het thema bereikbaarheid vanaf het begin een belangrijke plaats heeft gehad in de Langman-aanpak. Voor het inlopen van de achterstand is een goede verbinding met nationale en internationale netwerken noodzakelijk. Er is een groot aantal projecten afgesproken en in dat opzicht staat V&W, getuige de stand van zaken, niet op achterstand waarvoor dank en waardering. Het heeft wel veel energie gekost om elkaar aan die afspraken te houden. Is alles dan bereikt? Nee, spreker zegt dat in navolging van het bereikbaarheidsprofiel dat SNN heeft gemaakt er afspraken over projecten gemaakt zijn, waarvoor nog geen financiering was, de zgn. B- en C-projecten. Graag wil het SNN met V&W vooruitgang boeken in de financiering van deze projecten. Spreker pleit er voor de Langman-filosofie op te nemen in de Nota Ruimte en de Nota Mobiliteit, die straks samen één PKB zullen vormen. Dat zal een zeker evenwicht moeten brengen zodat niet alleen op basis van Randstadstellingen beleid wordt gevoerd. Gebeurt dit niet dan zal het Noorden verder op achterstand worden gezet.

Spreker vraagt in het bijzonder aandacht voor de verbinding A28/A32, de flessenhals tussen Zwolle en Meppel, die als toegangspoort dient voor het Noorden en straks ook via N37 voor Duitsland. Het SNN is blij dat een stuk van het traject is opgenomen in het benuttingsprogramma Zichtbaar Slim en Meetbaar (ZSM II), maar pleit met nadruk voor het direct meenemen daarin van de kortsluiting A32. Spreker refereert daarbij aan de afspraken eind 2000 met de voorganger van mevrouw Peijs, die ook verder zijn uitgewerkt in een intentieverklaring van Rijkswaterstaat afgelopen voorjaar, om voor de structurele projecten ook daadwerkelijk de planuitwerking ter hand te nemen. Het Noorden heeft daarbij aangeboden de helft van die kosten voor zijn rekening te nemen. Het punt van planuitwerking geldt ook voor de projecten Kolibri, N33, Haak om Leeuwarden en de Zuidelijke Ringweg Groningen. Spreker signaleert ook een directe relatie met het aspect verkeersveiligheid, waarvoor via ICES-3 geen geld meer is terwijl ook de GDU-gelden daarvoor te weinig ruimte bieden. Versnelling in deze projecten is geboden wil het Noorden niet op grotere achterstand worden gezet. Daarom moet de planuitwerking klaar zijn als er in 2010 weer geld beschikbaar komt of de financiering op andere wijze gerealiseerd kan worden.

Spreker stelt dat dit ook voor het openbaar vervoer geldt. Op verzoek van het rijk zijn plannen gemaakt en vervolgens afspraken, onder andere die over uitstel in de 2^e fase van de Zuidelijke ringweg Groningen. Ruggengraat van de plannen is het Kolibri-project in de regio Groningen-Assen, waar ook vele regionale projecten aan gelieerd zijn. Hoewel de verkenningsstudie goed aangeeft wat er moet gebeuren en het verband laat zien met economische en ruimtelijke orderingsaspecten, zijn er in de studie van V&W maar twee

modules opgenomen. Spreker waarschuwt dat dit project in de planuitwerking niet in stukjes opgedeeld moet worden. In de uitvoering kan dit wel.

De heer Swierstra merkt ten slotte over de begroting op dat er extra geld is aangekondigd voor regionale mobiliteitsfondsen. SNN vreest opnieuw voor negatieve effecten bij de herverdeling wanneer daar niet ook een deel terecht komt buiten de mobiliteitsfondsen in de Kaderwetgebieden. Spreker wijst er op dat in de regio Groningen-Assen door gemeenten en provincies een grote pot is opgebouwd om gemeenschappelijke knelpunten aan te pakken. Dat zou ook voor een deel voor de problematiek in Noord-Nederland betrokken kunnen worden.

Mevrouw Peijs wijst eerst op het algemene punt dat V&W in het Langman-akkoord flink is aangeslagen, voor € 1,38 mld, maar flink bezig is alle afspraken na te komen. Bij de specifiek genoemde B-projecten wordt een realisatie verwacht van € 400 mln. in relatie tot de afspraak van € 405 mln.

Spreker is niet van plan de Langman-filosofie op te nemen in de Nota Mobiliteit omdat deze nota een landelijke nota is met een doorkijk naar het jaar 2020 zonder specifieke regionale doelstellingen. De ruimtelijk-economische invalshoek voor heel Nederland staat centraal en dat zou ook voor het Noorden effecten kunnen hebben.

Uit de MTR is op te maken dat de achterstand van het Noorden niet heel groot is, maar laten we in 2006 zien hoe het er voor staat en nu nog geen nieuwe plannen maken.

Bovendien is er ook nog een IBO op komst.

Spreker stelt voor de specifieke aandachtspunten voor de verschillende infrastructuurprojecten bij het BO over het MIT te behandelen in november.

De heer Swierstra is het eens met dit laatste maar protesteert tegen het niet opnemen van Langman-filosofie in de Nota Mobiliteit. Dat zou het Noorden weer op achterstand brengen.

Mevrouw Peijs wil niet in herhaling vervallen en houdt het Noorden voor dat het gewoon mee moet doen met de anderen. De kern van de Nota Mobiliteit is de ruimtelijk-economische ontwikkeling en geldt voor heel Nederland.

De heer Swierstra herhaalt de noodzaak om verder te komen met uitwerking van plannen met het oog op de vorig jaar gemaakte afspraak over eventueel in 2010 beschikbaar komende extra ruimte voor C-projecten. Er moet versnelling in komen; het tempo moet niet uitsluitend op verkeerstellingen gebaseerd zijn.

De heer Alders brengt in dat via Langman is vastgelegd dat niet alleen projecten gerealiseerd zouden worden maar ook dat de visie daarachter in grote nota's zou worden opgenomen.

Mevrouw Peijs antwoordt dat het Langman-akkoord eindig is, er geen grote achterstand is en dat de planstudies volgens afspraak door kunnen gaan. Er is geen financieel commitment voor de periode na 2010. Alle provincies hebben het aanbod van voorfinanciering gedaan. V&W heeft te weinig middelen om daar allemaal op in te gaan. Om aan de toekomst te bouwen moet V&W eerst beschikken over analyses, die vervolgens door het hele kabinet gedeeld moeten worden. Nu is V&W in ieder geval goed uit de begroting gekomen.

De heer Van der Jagt licht in reactie op de opmerkingen van de heer Alders toe dat de Nota Ruimte in februari 2004 naar de Tweede Kamer zal worden gezonden; het is thans nog te vroeg om daar inhoudelijk over te spreken. Met de landsdelen zal tevoren bestuurlijk overleg worden gevoerd.

4. Kompas op Koers

4.a Toelichting door SNN

De heer Alders stelt dat de Midterm Review aantoont dat de goede keuzes zijn gemaakt. De relevantie is goed, de achterstand wordt kleiner behalve voor innovatie en stuwendheid en het programma blijkt effectief: t/m 2002 een netto werkgelegenheidseffect van 4.500 fte's met zicht op het behalen van 14.500 fte's netto aan het eind van de Kompasperiode. De efficiency wordt positief beoordeeld en bij de uitvoering zijn voor een lerende organisatie die SNN is verbeterpunten aangegeven. Met een inzet van €515 mln. publieke middelen is € 618 mln. aan particuliere investeringen uitgelokt. De programmatische aanpak is effectief gebleken en de overall conclusie is dat het Noorden wat meer vlees op de botten heeft gekregen, weerbaarder is geworden. Spreker zegt dat het SNN de conclusie trekt dat op een aantal gebieden de drempels voor bedrijven mogelijk te hoog liggen.

De voorzitter zegt in hoofdlijnen blij te zijn met de uitkomsten van de MTR. Er liggen gezamenlijke verbeterpunten. De MTR geeft hoop dat het Noorden straks op eigen kracht aan zijn verdere ontwikkeling kan werken en de achterstand weg kan werken. Spreker stelt voor over te gaan tot behandeling van de specifieke punten rond de programmatische aanpak.

4.b Programmatische Aanpak

4.b.1 Noordelijk Programma Vitaal Platteland

Mevrouw Edelenbosch staat achter de actie van LNV om te bundelen en te ontschotten omdat zo kansen in het Noorden beter benut kunnen worden en er zicht komt op een programmatische aanpak van SNN en LNV samen. Het SNN speelt daarop in met het

Noordelijk Programma voor een Vitaal Platteland dat op zijn beurt inhaakt op het advies van de commissie Rabbinge, 'Kiezen voor Kracht'. Spreekster hoopt dat ook snel werk wordt gemaakt van het ILG (Investeringsbudget Landelijk gebied) en de gelijknamige wettelijke inbedding WILG. SNN wil graag samen met LNV en de landbouworganisaties per 1 januari 2005 beginnen aan de voorgestelde programmatische aanpak, waarin plaats is voor meerjarige budgetten.

De heer Veerman stelt dat de Noordelijke en de landelijke Agenda Vitaal Platteland goed sporen. Met het advies 'Kracht door kiezen, kiezen voor kracht' kan hij instemmen. DG Oostra heeft ook geparticipeerd in de commissie Rabbinge. Het ligt in de bedoeling de middelen te bundelen ten behoeve van programmatische inzet. Enerzijds ILG met WILG als wettelijk kader. Anderzijds het eerdergenoemde ondernemersprogramma. Daarbij wil LNV graag samenwerken met het SNN en leren van bijvoorbeeld UIL-NN en de wijze waarop het SNN de POP-gelden weet te benutten. Want in dit opzicht is het Noorden een gunstige uitzondering. Hij stelt dat de streefdatum voor invoering van ILG januari 2005 en voor het ondernemersprogramma januari 2006 is. De minister doet een voorstel om te proberen het laatstgenoemde programma eerder te starten. Het SNN wordt aangeboden mee te werken aan de ontwikkeling van deze nieuwe instrumenten en daardoor wellicht ook het ondernemersprogramma eerder, namelijk januari 2005, te doen starten.

Mevrouw Edelenbosch besluit dit punt met de aansporing dat de heer Veerman liefst gelijktijdig werkt aan een longitudinale ontschotting én aan een nieuw ondernemersprogramma.

Vanwege het aangekondigde voortijdige vertrek van de minister van OCW worden de OCW-gelieerde agendapunten eerder behandeld.

4.b.3 Verhoging scholingsgraad/versterking beroepsonderwijs

De heer Gerritsen licht toe dat het SNN op grond van de MTR voor de komende periode graag in samenwerking met OCW een programmatische aanpak van het scholingsprobleem en versterking van het beroepsonderwijs begint. Hij stelt voor daar samen met OCW over door te denken in een bilateraal Bestuurlijk Overleg.

Mevrouw Van der Hoeven zegt de problematiek te kennen maar acht een nadere, concrete onderbouwing van het SNN noodzakelijk. Op basis daarvan kan OCW bezien of en zo ja hoe OCW daar iets kan betekenen, in samenspraak met SZW en EZ.

4.c.1 Bestrijding leerachterstanden basisonderwijs

De heer Gerritsen licht toe dat uit onderzoek blijkt dat in het landelijk gebied van Noord-Nederland leerachterstanden in het basisonderwijs bijzonder hardnekkig zijn. Het SNN

pleit daarom voor aanpassing van de gewichtenregeling in het kader van de bekostiging van het basisonderwijs conform de voorstellen van de Onderwijsraad.

Mevrouw van der Hoeven vraagt naar de feitelijke stand van zaken van de leerachterstand in het Noorden. Verder meldt spreekster dat de huidige gewichtenregeling nog in discussie is. Getracht wordt om de middelen voor het achterstandsbeleid efficiënter in te zetten. Bekeken zal worden hoe de gemeente wordt geëvalueerd en welke sturingsinstrumenten en bevoegdheden hiervoor nodig zijn. Momenteel is overleg gaande met de VNG en de organisaties van schoolbesturen.

Spreekster meldt bovendien dat binnen dit kader OCW geconfronteerd is met een bezuiniging van € 100 mln. Het SNN dient dus eerst cijfermatig aan te tonen dat er feitelijke achterstanden zijn bij de autochtone leerlingen. Is dat aantoonbaar dan wil OCW wel kijken wat daar aan te doen is; maar er is minder geld beschikbaar dan voorheen. Tussentijds zal de gewichtenregeling niet worden aangepast.

Op dit moment in de vergadering volgen – in verband met het naderend vertrek van de minister van OCW- twee punten m.b.t. agendapunt 6, de rondvraag, in relatie met OCW en VROM. Zie voor het besprokene agendapunt 6.

4.b.2 Gemeenschappelijk landbouw-beleid (GLB)

Mevrouw Edelenbosch biedt de heer Veerman het Position Paper van het SNN aan over het gemeenschappelijk landbouwbeleid in EU-verband. Zij benadrukt twee belangrijke zaken: dat het Noorden de middelen terug krijgt, die afgeroomd worden, zodat het Noorden de maximale inzet terug krijgt. Ten tweede pleit zij voor een grote mate van flexibiliteit bij de inzet van de rijksmiddelen zodat de EU-middelen maximaal benut worden.

De heer Veerman neemt het Position Paper in ontvangst en zegt toe t.z.t. een reactie te geven. Voorts geeft hij aan dat de afgeroomde middelen voor 80% terug dienen te vloeien naar Nederland als geheel, maar dat dit niet automatisch betekent dat ze terugvloeien naar een bepaalde regio binnen Nederland. Wel zal bij de verdere uitwerking gelet worden op die gebieden en sectoren die hier door getroffen worden: suiker, zetmeel en melkveehouderij. De door het GLB getroffen sectoren zijn m.n. in Noord-Nederland sterk vertegenwoordigd. E.e.a. zal in overleg met de verschillende regio's nader uitgewerkt worden. In dat verband acht hij het SNN competent genoeg er hierbij voor het Noorden ook iets uit te halen.

Mevrouw Edelenbosch deelt dat standpunt en wil zo veel mogelijk aan middelen voor het Noorden binnen halen.

4.c.2 Veenkoloniën

Mevrouw Edelenbosch wijst op de moties van de Tweede Kamer. Dit richt zich niet alleen op LNV maar ook op andere rijkspartners, waaronder het ministerie van Economische Zaken.

De heer Veerman reageert dat inmiddels gebleken is dat ICES-3 geen begaanbare weg was. Hij geeft aan dat uit de € 700 mln. voor beleidsintensivering een deel afgezonderd is voor niet-reconstructiegebieden voor een bedrag van € 22 mln. Daarom stelt LNV € 4 mln. ter beschikking voor plattelandontwikkeling in de Veenkoloniën, in het volgende kasritme: € 0,5 mln. in 2005, € 1,5 mln. in 2006 en € 2 mln. in 2007. Spreker stelt dat dit aandeel voor het Noorden ruim 20% is en daarmee meer dan proportioneel. Voorts herbevestigt hij dat daarnaast € 2,3 mln. uit de Koopmans-gelden beschikbaar is voor de inplaatsing van veehouderij in de Veenkoloniën.

Ten slotte dringt de minister er bij de provincies op aan ook de middelen, waarbij de provincies een belangrijke regierol hebben, zoals SGB, POP, Leader, Interreg en Langman-Kompas, in dit verband goed te benutten.

De heer Alders wijst er op dat hier sprake was van een kabinetbrede opgave. Het SNN ziet graag dat ook andere bewindspersonen meedoen. Nu is er alleen een discussie met LNV. Tot nu toe is het wegvallen van ICES-3 niet gecompenseerd.

De voorzitter brengt naar voren dat de Kompasmiddelen van EZ ook voor dit doel ingezet kunnen worden. Buiten dat is er op dit moment op de EZ-begroting niets meer over. Via de projecten van V&W slaan ook middelen neer in de Veenkoloniën.

De heer Alders vraagt het kabinet op dit punt een dosis creativiteit te tonen. LNV voelt zich momenteel meer verplicht dan anderen.

5. Toekomstperspectief na 2006

De heer Alders merkt op een déjà vu-gevoel te krijgen bij de huidige ontwikkelingen rond dit thema en de Structuurfondsdiscussies in het bijzonder. Het SNN begrijpt het Nederlandse standpunt heel goed om het rondpompen van geld te willen voorkomen. Maar de consequentie daarvan zou moeten zijn dat er op de rijksbegroting extra middelen vrijkomen na 2006, terwijl de meerjarenbegroting juist het omgekeerde laat zien: de middelen voor regionaal beleid nemen in 2007 af. Het SNN gaat in Brussel lobbyen om de structuurfondsmiddelen voor het Noorden in de nieuwe periode te continueren. In de jaren 1998/1999 was het SNN daarin zeer succesvol en het lijkt er op dat het kabinet er alleen voor staat met zijn standpunt dat rondpompen van geld voorkomen moet worden.

In het Langman-akkoord is alleen om praktische redenen eind 2006 een knip gemaakt met de financiële afspraken. Van kabinetszijde staat er veel op stapel zoals de nota's Naar Gebiedsgerichte Economische Perspectieven (GEP), Ruimte en Mobiliteit. Voor het SNN zit daar nu geen doorkijk in naar de periode na 2006. Wat de toekomst betreft ziet het er somber uit voor het Noorden.

Op dit moment komen de reguliere middelen op de rijksbegroting vooral terecht buiten Noord-Nederland. De Langman-afspraken zorgen voor een vertekening van het beeld alsof het Noorden meer geld zou krijgen dan de andere landsdelen. SNN houdt de hand niet op. Langman is meer een correctie op het reguliere beeld. Het GEP is voor het SNN het enige aangrijpingspunt en dat stelt ons niet gerust. Goede randvoorwaarden moeten wel in de begroting vastgelegd worden. Het SNN wil graag met het kabinet een gezamenlijke strategie ontwikkelen om te opereren inzake de Structuurfondsen. Hoe moeten rijk en het SNN nu met elkaar opereren? Hoe moet het verder na 2006?

De voorzitter is bereid met het SNN dat gesprek aan te gaan, maar zegt dat het om meerdere redenen te vroeg is om daar nu met besluiten op vooruit te lopen. Zij wijst daarbij naar de Structuurfondsen-discussie die verre van gemakkelijk is. Nederland kijkt naar landen en niet naar regio's. Eind 2003 komt de Europese Commissie eerst met haar voorstellen voor na 2006. Er treden 10 arme landen toe, wat betekent dat voor de bestaande rijke landen beduidend minder geld over blijft. De voorzitter is nooit tegen een verhoging van de begroting van EZ, maar daar zullen alle collega's dan mee moeten instemmen en dat is niet waarschijnlijk in een tijd van bezuinigingen. Verder wordt binnenkort een Interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) gestart naar het regionaal beleid. De uitkomsten daarvan zijn relevant voor toekomstig regionaal beleid evenals het rapport Sapir en de opvattingen van de Europese Commissie. In het GEP-rapport staat nog eens verwoord dat EZ elke euro die het uitgeeft goed wil besteden. Het GEP bevindt zich nog volop in de fase van discussies binnen het kabinet en ook met provincies, het IPO.

De heer Alders biedt voor het IBO externe deskundigheid van het SNN aan en memoreert dat de Commissie Langman de sociaal-economische achterstand van Noord-Nederland becijferde op 43.000 extra arbeidsplaatsen. Noord-Nederland moet een geweldige inspanning leveren om die doelstelling te bereiken en zal naar verwachting, aan het eind van de Kompasperiode, de helft van die taakstelling gaan bereiken. Als het kabinet dan de cesuur zou maken om dit beleid niet voort te zetten dan zou de tot nu toe geleverde inspanning in zijn effectiviteit gesmoord worden.

De voorzitter schetst de actuele situatie waarin het kabinet aan het herstel werkt.

De heer Nijpels benadrukt dat de Langman-afspraken gelden voor de periode tot en met 2010.

De heer Ter Beek citeert ter ondersteuning nog eens de passage in het Langman-akkoord over de financiële afspraken tot en met 2006, waar gesproken wordt over onderscheid in de periode t/m 2006 en daarna. Spreker merkt op dat in 1998 bij het maken van de Langman-afspraken er aan rijkszijde sprake was van communicerende vaten tussen de rijks- en de Europese middelen, die voor Noord-Nederland beschikbaar waren om het faseverschil in te lopen. Hij stelt voor het gesprek over dit onderwerp voort te zetten.

De heer Medema licht desgevraagd toe dat het IBO Regionaal Beleid wordt verricht door een ambtelijke commissie met externe deskundigen die de effecten van het door het kabinet gevoerde regionaal beleid onderzoeken. Dat onderzoek richt zich op heel Nederland. De EU-dimensie wordt daarbij meegenomen.

De voorzitter zegt toe dat kabinet en SNN deze discussie zullen vervolgen.

De heer Alders vraagt ten slotte om nader overleg over het NL-standpunt inzake de Structuurfondsen.

De voorzitter zegt dit toe.

6. Rondvraag

LOFAR:

De heer Ter Beek uit zijn zorgen over dit project. Andere beoordelingen waren gunstig, tot een beoordeling van 4,4 toe. De Commissie van Wijzen echter gaf een oordeel niet hoger dan 2,8. SNN is van mening dat in het advies van de Commissie van Wijzen onjuiste argumenten zijn gebruikt. Er is namelijk wel degelijk sprake van een internationale inbedding getuige de brief van IBM. Wat raadt de staatssecretaris ons in dit stadium aan te doen?

De voorzitter wil niet vooruit lopen op de op handen zijnde kabinetsbeslissing en benadrukt dat de Commissie van Wijzen advies heeft gegeven aan het kabinet; het kabinetsbesluit moet nog genomen worden.

Mevrouw van der Hoeven deelt de mening van de voorzitter dat nu niet vooruit gelopen kan worden op het kabinetsbesluit met betrekking tot de toezegging voor ICES/KIS-3 projecten. Het kabinet zal hierover in de Ministerraad over enige tijd een beslissing nemen. Het besluit zal over het gehele ICES/KIS-3 pakket gaan, waarin Lofar meeloopt.

De heer Ter Beek zegt de juistheid van het oordeel van de Commissie van Wijzen aan te willen vechten. Hij kondigt aan een en ander per brief in de 2^e helft van oktober nogmaals onder de aandacht te willen brengen.

Mevrouw van der Hoeven voegt hier aan toe dat voor de besluitvorming voor het vervolg van Biomade hetzelfde geldt als bij Lofar. Men moet het kabinetsbesluit afwachten.

NIDO:

De heer Nijpels vraagt aandacht voor het NIDO, waarover de Commissie van Wijzen eveneens negatief heeft geoordeeld. Volgens spreker is met het kabinet afgesproken dat NIDO tien jaar financiering zou krijgen, om het even uit ICES-2 of regulier.

De heer Van der Jagt refereert aan het recente overleg tussen het bestuur van het NIDO en de staatssecretaris van VROM. Daarin heeft de staatssecretaris onder meer uitgesproken dat, ingeval financiering vanuit ICES/KIS niet doorgaat, het voor hem onmogelijk is de financiële verplichtingen voor het NIDO onverkort over te nemen. Hij erkent de bestaande Langmanafpraak op dit punt, maar het is wel de vraag voor welke periode die geldt. Overdracht aan TNO als einddoel zal worden verkend. Het overleg met het bestuur van het NIDO wordt voortgezet.

De voorzitter stelt aansluitend de vergadering in de gelegenheid in tweede instantie van de rondvraag gebruik te maken, hetgeen niet gebeurt, dankt ieder voor zijn/haar aanwezigheid en sluit de vergadering.

SNN-standpunt over het advies 'Kracht door Kiezen, Kiezen voor Kracht'

Aanleiding

Het DB-SNN heeft in oktober 2002 een onafhankelijke commissie ingesteld die zich heeft gebogen over de vraag hoe een Agenda voor het Landelijk Gebied er uit zou moeten zien. Op 8 april 2003 is het advies door Prof. Dr. R. Rabbinge in het bijzijn van de pers gepresenteerd en overhandigd aan de voorzitter van het DB-SNN. Voor de inhoud van het advies wordt verwezen naar de samenvatting en de hoofdttekst. De commissie geeft haar visie op het landelijk gebied van Noord-Nederland en presenteert haar belangrijkste 10 agendapunten/aanbevelingen.

Het belang van het advies

Op 4 maart 2002 heeft het Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) het Kabinet uitgenodigd mee te denken over een 'Agenda voor het Landelijk Gebied van Noord-Nederland'. In het eerstvolgende voortgangsoverleg over de Langmanafspraken - dat na de zomervakanties wordt verwacht - zal dit onderwerp met het nieuwe Kabinet worden besproken. Mede aan de hand van dit advies zal het SNN in gesprek treden met het Rijk over de thema's die in het advies worden besproken. Daarbij zal ook de relatie worden gelegd met de nog op te stellen **Nationale Agenda voor een Vitaal Platteland** die in november 2002 in de zogenaamde Stellingnamebrief door het Kabinet Balkenende I is aangekondigd.

In het kader van de Nationale Agenda voor een Vitaal Platteland zal het SNN inzetten op bijzondere aandacht voor Noord-Nederland. Onderstaand standpunt over het advies 'Kiezen voor Kracht' vormt de basis voor vervolgaafspraken die wij met het Kabinet willen maken. Het SNN wil zoveel mogelijk in noordelijk verband optrekken om concreet inhoud te geven aan de adviezen van de commissie. Op onderdelen ligt de uitwerking bij de individuele provincies, zoals voor de bepaling van woningbouwbehoefte en gebiedsgerichte plannen en is het aan de individuele provincies haar voordeel te doen met de aanbevelingen van de commissie.

Het advies leent zich goed voor de manier waarop het SNN discussies aan wil gaan. Vanuit de inhoud en met een eigen noordelijk geluid en een eigen noordelijke positie. Discussies over het landelijk gebied worden te vaak beheerst door middelen en bevoegdheden, waarbij de inhoud te veel op de achtergrond kan raken. Met behulp van dit advies wil het SNN 'met de inhoud voorop' discussies aangaan met Rijk, andere overheden, marktorganisaties en maatschappelijke organisaties.

Uit de tussentijdse evaluatie van het Kompasprogramma blijkt dat de 'programmatische aanpak' in de praktijk goed werkt. De programmatische aanpak is een wezenlijk onderdeel van de Langmanafspraken. Het ligt daarom voor de hand dat het SNN zal aansluiten bij deze werkwijze bij eventuele nadere afspraken met het Rijk.

Visie

Het motto 'Kracht door Kiezen, Kiezen voor Kracht' spreekt het SNN aan. Ten tijde van de vaststelling van de Kompasvisie heeft het SNN de keuze voor zones gemaakt waarin wonen en werken wordt geconcentreerd. Dit is onderdeel van de mal-contramal benadering van het Kompas. Het SNN constateert met instemming dat de commissie deze benadering als uitgangspunt neemt. Het concept van de mal en de contramal (gerichte stimulering van wonen en werken in kernzones, sterke steden en een aantrekkelijk landelijk gebied), is nog steeds actueel en zal ook de komende jaren centraal staan. Door de term **vitaal** landelijk, legt de adviesgroep accent op enkele belangrijke thema's die het landelijk gebied en haar inwoners betreffen. Door niet alleen van een aantrekkelijk landelijk gebied uit te gaan (dat in de Kompasvisie een centraal uitgangspunt is), maar ook van een vitaal landelijk

gebied, zet de adviesgroep het landelijk gebied omwille van haar zelf en haar inwoners meer centraal. Het SNN is als initiatiefnemer en aanvrager van het advies in het bijzonder verantwoordelijk samen met andere overheden concreet inhoud te geven aan het advies. Bij de bespreking van de 10 centrale aanbevelingen van de commissie zijn deze vervolgstappen benoemd.

De benaderingswijzen - selectiviteit, ontwikkelingsgericht en gebiedsgericht - die de commissie voorstelt sluiten aan bij het SNN-beleid. Selectiviteit in doelen en middelen is de beste wijze om ontwikkelingen in de gewenste richting te sturen. Met een gebiedsgerichte aanpak hebben de noordelijke provincies reeds goede ervaringen. Een ontwikkelingsgericht beleid in plaats van een conserverend of repressief beleid is voor ons landelijk gebied gewenst. Aan goed instrumentarium voor een ontwikkelingsgerichte aanpak ontbreekt het nog teveel.

Tenminste twee thema's ontbreken in het advies van de commissie. Bijzondere aandacht voor de Waddeneilanden ontbreekt in het advies, terwijl enerzijds deze bijdragen aan het goede imago van Noord-Nederland en anderzijds de eilanden een eigen problematiek kennen. Een ander thema is natuur. In de hoofdtekst wordt gesteld dat onverminderd vastgehouden moet worden aan de realisering van de Ecologische Hoofdstructuur. Het DB-SNN benadrukt dat dit uitgangspunt onverminderd van kracht blijft, evenals de thema's verkeer en vervoer en sociale infrastructuur. Selectief zijn bij de besteding van (nationale) middelen zou er overigens toe moeten leiden dat juist daar waar de grondprijzen relatief laag zijn en de grondmobiliteit hoog, beperkte grondverwervingsmiddelen met prioriteit ingezet worden.

Agenda voor een vitaal en aantrekkelijk landelijk gebied van Noord-Nederland

Hieronder is elke aanbeveling van de commissie (*cursief*) voorzien van commentaar en waar dat van toepassing is, vervolgstappen die het SNN zal zetten. Voor zover deze vervolgstappen betrekking hebben op SNN-initiatieven, mag de reactie gezien worden als voorgenomen opdrachten aan het ambtelijk apparaat.

1. Actualiseer de Kompasvisie:

- a) *naast mal-contramal ook water als medeordenend principe;*
- b) *naast een aantrekkelijk, ook een vitaal landelijk gebied;*
- c) *noem economische kernzones voortaan woon-werkzones.*

a) water: Het SNN onderschrijft de opvatting dat t.a.v. het waterbeleid sinds de opstelling van de Kompasvisie in 1998 er een grote consensus is ontstaan over het te voeren waterbeleid. In het vigerende beleid van de noordelijke provincies heeft water reeds een sterkere rol gekregen als mede-ordenend principe. Zo zijn bijvoorbeeld door Provinciale Staten van Fryslân in februari 2003 hoofdkeuzes gemaakt wat betreft de toekomstige afvoer en berging van water. Het SNN deelt de opvatting dat de sturende betekenis van water niet als een dogma mag en kan worden gehanteerd. Het DB-SNN zal mede in samenhang van de tussentijdse evaluatie van het Kompas (MTR) voorstellen doen het Kompas op dit punt te actualiseren.

b) vitaal: De aanbeveling om in Kompasvisie niet alleen uit te gaan van een aantrekkelijk, maar ook van een vitaal platteland, is als het ware een voorstel voor een accentverschuiving in het noordelijk beleid. Met het Kompas heeft het SNN ook beoogd de vitaliteit van het landelijk gebied te vergroten, maar de maatregelen die in het kader van het Kompasprogramma zijn aangekondigd, kunnen verbeterd en geïntensiveerd. Verwezen wordt naar aanbeveling 3.

c) woon-werk-zones: Met de benaming woon-werk-zones geeft de commissie aan wat met het concept van de mal-contramal is bedoeld. In de huidige kernzones wordt werken en wonen gestimuleerd en zoveel mogelijk geconcentreerd. Daarbij is het goed te realiseren dat in de kernzones grote delen landelijk gebied zijn besloten waar ingespeeld kan worden op de toenemende vraag naar landelijk wonen. Tegelijk zijn er ook woningbouwontwikkelingen buiten de kernzones gewenst, zij het met een passende terughoudendheid. De kwaliteit van landschap en de identiteit van kernen vereisen een zorgvuldige benadering. Het SNN neemt de aanbeveling van de commissie niet over, te meer daar de term kernzone al een algemeen bekend begrip is.

2. **Geef met kracht uitvoering aan het waterbeleid** zoals dat onder meer in stroomgebiedsvisies is verwoord. Stel uitvoeringsprogramma's op die in de nationale uitvoeringsprogramma's kunnen worden ingebracht.

Reactie: Het SNN constateert dat de beschikbare middelen om het gewenste waterbeleid uitvoering te geven, tekort schieten en is daarom voornemens dit punt bij het Rijk aan te kaarten en bijzondere aandacht voor Noord-Nederland te bepleiten.

3. **Versterk de vitaliteit van het Landelijk Gebied van Noord-Nederland.**

Ontwikkel, mede in het kader van de Nationale Agenda voor een Vitaal Platteland, een programma waarbij per gebied selectief wordt ingezet op zorg, vervoer, (verkeers)veiligheid, onderwijs, sport, cultuur en welzijn; versterk de economische veerkracht door gerichte aandacht voor ICT-ontwikkelingen en bevordering van het ondernemerschap binnen het MKB.

Reactie:

Het SNN zal zich inspannen de vitaliteit en aantrekkelijkheid van het landelijk gebied te vergroten. In het kader van de Nationale Agenda Vitaal Platteland willen wij met het Rijk voorstellen ontwikkelen voor een noordelijk programma gericht op bevordering van de vitaliteit, waarin een samenhangende programmatische aanpak centraal staat. De noordelijke provincies zullen daaraan samen met Rijk en 'Brussel' inhoudelijk en financieel naar draagkracht aan moeten bijdragen. Het SNN is bereid daartoe een noordelijk fonds in het leven te roepen. In het kader van de Nationale Agenda Vitaal Platteland, de Mid Term Review van het Kompas voor het Noorden en de voorgenomen eigen inspanningen, zal het SNN met voorstellen in de richting van het Kabinet komen. Het SNN wil de succesvolle programmatische aanpak voortzetten.

De commissie noemt enerzijds een aantal basistaken die vooral op het taakveld van de overheid liggen en anderzijds zaken waarvan het accent meer bij de markt ligt. Beide invalshoeken zijn van belang voor een vitaal platteland. Onderdeel van het noordelijk programma zou bevordering van het ondernemerschap in brede zin moeten zijn, waartoe nadrukkelijk ook de landbouwsector en recreatie & toerisme moet worden gerekend. Een onderdeel van het programma kan zijn per gebied gerichte keuzes te maken. Dat is een punt van uitwerking nadat op hoofdlijnen met het Rijk de doelen van een noordelijk programma vitaal platteland zijn geformuleerd.

Wij zullen ons voorts inspannen om ook de mogelijkheden die de Europese programma's bieden te benutten en aan te laten sluiten bij een noordelijk programma voor een vitaal platteland.

Ambtelijk worden zo spoedig mogelijk voorstellen ontwikkeld voor een Noordelijk Programma Vitaal Platteland.

4. **Werk 'bouwen voor eigen behoefte' in het landelijk gebied uit.** De provincies hebben hier een regierol en moeten met Rijk en gemeenten hieraan zodanig invulling geven, dat kwaliteit en identiteit worden versterkt. Eén en ander moet gebeuren in samenhang met de visie van woon-werkzones (zie punt 1c), waarvan de regio Groningen-Assen een voorbeeld is.

Reactie: De problematiek zoals de adviesgroep deze beschrijft is herkenbaar. De zorg gaat vooral uit naar starters op de woningmarkt en mogelijkheden voor senioren om zo lang mogelijk in de eigen woning of nabije omgeving te blijven wonen. De gedachte van 'liefdevolle' begeleiding van landschappelijke ontwikkelingen spreekt ons aan.

Een ambtelijke werkgroep zal in onze opdracht een gezamenlijke verkenning uitvoeren naar de wijze waarop aan 'bouwen voor eigen behoefte' concreet gestalte kan worden gegeven. Door noordelijk samen te werken kan dubbel werk worden voorkomen en kan afstemming plaatsvinden. Het primaat blijft echter bij de individuele provincies liggen.

5. **Kies voor een offensieve, ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie:**

a. *Wees selectief, door voor bepaalde gebieden ruimte voor deze benadering in provinciale omgevingsplannen te creëren en in andere gebieden minder gewenste ontwikkelingen 'liefdevol te begeleiden';*

b. *Werk de denklijn van een offensieve, ontwikkelingsgerichte benadering verder uit voor de Veenkoloniën, waarbij de eenzijdige structuur echt wordt doorbroken door meer ruimte te geven aan bijvoorbeeld de vestiging van melkveehouderijbedrijven buiten de linten, woningbouw, bosbouw, landgoederen en recreatief-toeristische functies langs de kanalen;*

c. *Werk de denklijn van de offensieve, ontwikkelingsgerichte benadering verder uit voor de lager gelegen delen van de veengebieden en zet daarbij in op een goed begeleide, geleidelijke functieverandering.*

Reactie:

Het pleidooi voor een offensieve landschapsstrategie voor de Veenkoloniën ziet het SNN als steun voor de inzet van Rijk en SNN om de eenzijdige economische structuur van de Veenkoloniën te doorbreken. De inzet zal er op gericht eerst met kracht uitvoering te geven aan de Agenda voor de Veenkoloniën. Het SNN zal daarom bij het rijk aandringen de uitvoering te intensiveren.

Het SNN onderkent dat er een zich toenemende problematiek gaat voordoen in de veenweidegebieden. De commissie adviseert een geleidelijke functieverandering van de lager gelegen delen van het veenweidegebied. Het advies kan verstrekkende gevolgen hebben. Nadere gegevensverzameling en onderzoek naar de gevolgen van functieverandering in de laag gelegen delen van het veenweidegebied is noodzakelijk. Het SNN wil de samenwerking met het Rijk opzoeken. De problematiek speelt zich af in de provincies Fryslân en Groningen, zij het in Fryslân in sterkere mate. In het kader van het nieuw op te stellen Streekplan van de provincie Fryslân wordt maatschappelijk de discussie over dit thema gevoerd. Het SNN wil niet vooruitlopen op de uitkomsten van die discussie. Wel kan in beeld worden gebracht of er reeds voldoende informatie over de volle breedte van de problematiek beschikbaar is. Zo nodig zal nader onderzoek worden gedaan dat er op gericht is de problematiek goed in kaart te brengen. Pas na afronding van de discussie in het kader van het Friese Streekplan en indien voldoende informatie beschikbaar is om verantwoorde besluitvorming te plegen, kan er mogelijk sprake zijn van een gebiedsgerichte uitwerking(en). Het SNN wil in de huidige collegeperiode meer duidelijkheid bieden. Net als voor de Veenkoloniën zal in SNN-verband voor dit thema worden opgetrokken. Het SNN zal bij het Kabinet aandringen op bijzondere aandacht in de Nationale Agenda Vitaal Platteland voor de veenweidegebieden. Het voortouw voor eventuele gebiedsgerichte uitwerkingen ligt bij de provincie Fryslân.

De commissie pleit voor 'liefdevolle begeleiding' als benadering voor het (bij)sturen van ontwikkelingen in het landelijk gebied. De term heeft een lading die aansluit bij de prachtige cultuurlandschappen die het noorden rijk is (terpen, houtwallen, essen enz). Tegelijk straalt de term realisme uit, omdat eruit blijkt het landelijk gebied dynamiek kent en moet hebben om vitaal te kunnen zijn en blijven. Tussen de kwetsbare waarden van cultuurlandschappen en de vitaliteit kan spanning bestaan. De benadering van de commissie spreekt het SNN aan.

6. Voer een actief nationaal ruimtelijk beleid om een efficiënte nationale allocatie van landbouw in samenhang met water-, natuur- en milieubeleid te bevorderen. Inplaatsing van melkveehouderij in de Veenkoloniën is hiervan een goed voorbeeld. Onderzoek de mogelijkheden om te komen tot een nationale of regionale grondbank en streef daarbij naar coalities met andere provincies.

Reactie: De gedachte van een grondbank spreekt het SNN aan. Delen van Noord-Nederland zijn potentieel inplaatsingsgebied voor melkveehouderij. Een grondbank kan ook dienstbaar zijn aan natuurdoelen. Het SNN zal met het Rijk overleg voeren over de mogelijkheden van een grondbank en de mogelijkheden om de zogenaamde Koopmansgelden hierbij te in te zetten. Het SNN zal een haalbaarheidsonderzoek (laten) doen rond een regionale grondbank.

7. Faciliteer de Noordelijke landbouwsector om blijvend te concurreren op de wereldmarkt. Onderzoek samen met de landbouwsector welke gevolgen de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid heeft voor de Noordelijke landbouwsector, gelet op de sterke afhankelijkheid van marktordeninggewassen. Zorg ervoor dat, óók in een toekomst met minder bedrijven en minder landbouwgrond, aan de blijvers perspectief wordt geboden. Stimuleer vernieuwing door een Noordelijk ondernemersprogramma voor de primaire sector waarmee innovatie op de agrarische bedrijven wordt ondersteund.

Reactie: In een overleg met de Groene Coalitie Noord-Nederland heeft het SNN reeds de afspraak gemaakt dat SNN en NLTO samen in beeld zullen brengen welke gevolgen de hervormingen van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) hebben. Op basis van die gemeenschappelijke analyse zal worden beoordeeld of en zo ja, welke maatregelen gewenst zijn.

De commissie geeft aan dat groen-blauwe diensten weliswaar een waardevolle bijdrage kunnen leveren aan de vitaliteit van het landelijk gebied met name in de kleinschalige landschappen, maar niet de oplossing in structurele zin zal zijn. Wij willen ook aan dit vraagstuk samen met de maatschappelijke organisaties nader studie verrichten in samenhang met de gevolgen van de hervormingen van het GLB.

Het SNN is er voorstander van te blijven investeren in kennis en kwaliteit van de noordelijk landbouw en het landbouwbedrijfsleven. Met het Uitvoeringsprogramma Innovatie Landbouw Noord-Nederland

(UILNN) is een goede eerste aanzet gegeven. In overleg met het Rijk zullen de mogelijkheden worden bekeken voor een ondernemersprogramma, dat kan leiden tot een intensivering van het UILNN.

- 8. Zet de ingezette professionaliseringsslag van de recreatief-toeristische sector dóór, zowel op de bedrijven als in de promotie-organisaties. Evalueer bestaande programma's, beëindig wat niet werkt, steun wat wél werkt en zorg voor nieuwe inspiratie. Faciliteer het toeristisch bedrijfsleven door gemeentelijke accountmanagers te benoemen (één-loketfunctie).**

Reactie: De promotie van Noord-Nederland schiet momenteel nog tekort en daartoe zijn reeds maatregelen in gang gezet waarvan het SNN het vertrouwen heeft dat die leiden tot de gewenste verbeteringen. Nog in de huidige collegeperiode zullen wij de voortgang hiervan evalueren. De professionalisering van de toeristische sector heeft de aandacht. Hier ligt in eerste instantie een verantwoordelijkheid voor de toeristische sector zelf, maar in faciliterende zin zal het SNN in samenwerking met het Rijk stimulansen blijven geven.

- 9. Benut het model dat ontwikkeld is voor het stimuleren van innovaties in de landbouw ook voor het bereiken van doelen op andere beleidsterreinen. De ervaringen met het Noordelijk programma voor innovaties in de landbouw kunnen als voorbeeld dienen van nationale doelen die in regionale programma's worden gerealiseerd.**

Reactie: De aanbeveling van de commissie sluit aan bij de conclusie uit de tussentijdse evaluatie van het Kompas voor het Noorden. De programmatische aanpak van het Kompas en het UILNN hebben in de praktijk bewezen goed te werken. De formule van de programmatische aanpak wil het SNN verder toepassen, bijvoorbeeld voor de thema's landbouwinnovatie en vitaliteit landelijk gebied.

- 10. Zie de markt meer als partner in het bereiken van doelen. Ontwikkel daartoe nieuwe instrumenten. Onderzoek de mogelijkheden van een bestuurlijk consortium waarin overheid en markt samen optrekken. Ontwikkel een Noordelijke 'stenen-voor-stenenregeling' om slechte locaties te saneren en te vervangen door duurzame locaties voor wonen en werken.**

Reactie: het SNN wil de mogelijkheden voor een noordelijk bestuurlijk consortium waarin marktpartijen en overheden samenwerken, verkennen. Het SNN zal zich hierop beraden en zal in 2003 initiatieven nemen om in beeld te brengen op welke thema's kansen liggen. Daarnaast wil het SNN onderzoeken op welke wijze ontwikkelingsplanologie concreet handen en voeten kan worden gegeven. Daarbij kunnen initiatieven in andere provincies inspirerend werken.